KUNTALIITTO

Hallituksen esitys terveydensuojelulain muutos ja juomavesidirektiivin toimeenpano

Maa- ja metsätalousvaliokunta 14.10. klo 10.00

Asiantuntijakuuleminen

Kaisa Mäntynen @MantynenKaisa

Yleistä lakiehdotusten valmistelusta

- Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja tulla kuultavaksi valiokuntaan
- Kuntaliitto on osallistunut lakiehdotusten valmisteluun ohjausryhmässä sekä alatyöryhmissä. Työryhmätyöskentely on edennyt hyvässä yhteistyössä, kovasta kiireestä huolimatta.
- Kuntaliiton ja työryhmien kuntaedustajien näkökulmia on varsin hyvin huomioitu lakiehdotuksissa. Tästä haluamme kiittää vastuuministeriötä (STM) ja muita valmistelussa mukana olleita tahoja.
- Lakiehdotus sisältää huomattavan yksityiskohtaisia raportointivelvollisuuksia mm. kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja vesihuoltolaitoksille. Esitetyt lakimuutokset ovat pääosin direktiivin toimeenpanon kannalta välttämättömiä
- Tietojärjestelmien kehitystyö sekä toimivat rajapinnat on varmistettava riittävillä resursseilla (VATI, analyysitietojensiirto). Toimimattomat järjestelmät aiheuttavat turhaa hallinnollista työtä kaikilla hallinnon tasoilla.

KUNTALIITTO

Lakiehdotuksen nojalla annetaan useita asetuksia

- Juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyy useita asetuksia, joilla säädettäisiin varsin yksityiskohtaisesti mm. tietojärjestelmään toimitettavista tiedoista. Asetusten sisältö vaikuttaa merkittävästi direktiiviin toimeenpanoon mm. kunnissa ja vesihuoltolaitoksissa.
- Asetusluonnokset eivät ole mukana materiaaleissa, joita nyt käsitellään eduskunnassa.
- Hyvän hallinnon ja lainvalmistelun näkökulmasta asetusluonnosten sisältö tulisi olla tiedossa ja kommentoitavissa hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyssä.
- Asetusluonnokset ovat tulossa erikseen vielä lausunnoille
- Työryhmissä käsittelyssä olleiden asetusluonnosten perusteella on tarkasti vielä harkittava mm. raportoitavia tietosisältöjä sekä rajapintojen hyödyntämistä raportoinnissa.
- Asetusvalmistelussa tulisi keskittyä juomavesidirektiivin kannalta välttämättömiin tietoihin.

Kunnille tulee lakimuutosten johdosta merkittävästi uusia tehtäviä

- Terveydensuojelulain muutoksessa kunnille esitetään runsaasti lisätehtäviä
- Esitetyt lakimuutokset ovat kuitenkin direktiivin toimeenpanon kannalta välttämättömiä
- Lakiehdotusten kuntatalousarvioita tarkennettiin lausuntokierroksen sekä Kuntaliiton kanssa käydyn neuvottelun pohjalta (kunnille korvataan yhteensä 21 htv valtionosuuksina)
- Terveydensuojelulain osalta edellisen talousveden riskienhallintaa koskevan lakimuutoksen (HE 124/206 vp) johdosta kunnille aiheutuvia kustannuksia ei ole korvattu.
- Aikaisempien lakimuutosten aliarvioidut kustannukset kunnille korjataan lähtökohtaisesti jälkikäteen tehtävässä kuntien ja valtion kustannustenjaon tarkistuksessa. Korjaus tulee tehdä mahdollisimman pian.
- Kuntaliitto muistuttaa että lakimuutosten johdosta kunnille aiheutuvat kustannukset on korvattava täysimääräisesti.
- Tietojärjestelmien kehitystyö sekä toimivat rajapinnat on varmistettava riittävillä resursseilla. Toimimattomat järjestelmät aiheuttavat kunnissa turhaa hallinnollista työtä.

Vesihuoltolain muutos

- Vesihuoltolakiin ehdotetaan tehtäväksi juomavesidirektiivin tiedottamista ja tietojen toimittamista koskevat sekä riskinarvioinnin pohjalta tehtävän raakavesitarkkailun edellyttämät muutokset vesihuoltolaitoksen ja talousvettä toimittavan laitoksen tehtäviin.
- Vesihuoltolain 4 §:ssä säädettäisiin myös Suomen ympäristökeskuksen, ELY-keskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen uusista tehtävistä raakaveden riskienhallinnassa
- Kuntaliitto huomauttaa, että lisätehtävistä aiheutuvat kustannukset tulee kompensoida kunnille täysimääräisesti.
- Vesihuoltolaitoksen määritelmä on tällä hetkellä suppeampi kuin juomavesidirektiivin soveltamisala
- Vesihuoltolain 15 ja 16 pykälien soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi vesihuoltolaitosten lisäksi myös näihin toimijoihin (jotka eivät ole vesihuoltolaitoksia, mutta joihin sovelletaan juomavesidirektiiviä). Kuntaliiton näkemyksen mukaan em. ehdotus on juomavesidirektiivin toimeenpanon näkökulmasta välttämätön
- 15 § vesihuoltolaitoksen selvillä olo- ja tarkkailuvelvollisuus (mm. raakavesitarkkailun tulosten toimittaminen tietojärjestelmään), 16 § tiedottamisvelvollisuus (laitoksen on lähetettävä asiakkaalle tiedot talousveden laadusta, hinnasta ja kulutuksesta).

Vesihuoltolain muutos 2

- Voimassa olevan lain 16 §:stä uudeksi 16 a §:ksi (Asiakirjojen julkisuus) siirrettyjä tiettyjä ympäristötietojen julkisuutta koskevia erityisiä tiedonsaantioikeuksia ei ole 15 ja 16 §:n muutosten tavoin laajennettu niihin laitoksiin, jotka eivät ole vesihuoltolain mukaisia vesihuoltolaitoksia, mutta joihin kuitenkin sovelletaan juomavesidirektiiviä
- Kuntaliiton näkemyksen mukaan tämä epäsuhta asettaa erityyppiset talousvettä toimittavat laitokset eriarvoiseen asemaan ympäristötietojen julkisuuden suhteen
- Kuntaliitto huomauttaa, että vesihuoltolain laajemman tarkistustyön on tarkoitus alkaa syksyllä 2022. Tällöin on tarkoitus palata mm. vesihuoltolaitoksen määritelmään osana laajempaa lain uudistustyötä.
- Kuntaliitolla ei ole huomautettavaa muiden lakien muutoksiin.

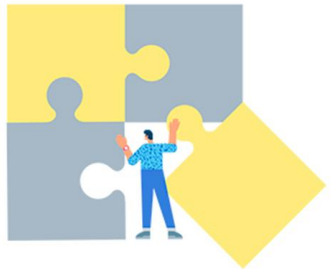

Kiitos.

Kaisa Mäntynen
040 7036475
kaisa.mantynen@kuntaliitto.fi
@MantynenKaisa

www.kuntaliitto.fi

KUNTA
LIITTO